

Den styrkede pædagogiske læreplan 2020-2022

Kundby børnehus

Indholdsfortegnelse

Lovgrundlag	3
Hvem er vi?	3
Læreplansblomsten	4
Det pædagogiske grundlag	5
Det pædagogiske læringsmiljø – læring hele dagen	5
Børnesyn	5
Dannelse og børneperspektiv	6
Leg	6
Læring	7
Børnefællesskaber	7
Forældresamarbejde	8
Børn i udsatte positioner	9
Sammenhæng til børnehaveklassen	9
Øvrige krav til den pædagogiske læreplan	10
Inddragelse af lokalsamfundet	10
Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	11
De seks læreplanstemaer	11
Sammenhæng mellem de 6 læreplanstemaer	11
Alsidig personlig udvikling	11
Social udvikling	12
Kommunikation og sprog	13
Krop, sanser og bevægelse	14
Natur, udeliv og science	14
Kultur, æstetik og fællesskab	15
Evalueringskultur	16

Lovgrundlag

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#).

Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan.

Hvem er vi?

Kundby Børnehus er en del af Kundby Friskole & Børnehus. Begge dele var tidligere kommunalt ejet, men skolen blev lukningstruet og lokale kræfter tog over og åbnede den som privat skole i 2015. Da børnehuset ligger som en del af de fysiske rammer og i direkte tilknytning til skolegården, var det naturligt, at det blev en del af den nye skole.

Friskolen ligger inde i Kundby by og er et centralt omdrejningspunkt for området. Der er hal, boldbaner, skydebane, teaterforening o. lign. tilknyttet og dermed også et rigt foreningsliv udenfor vores åbningstid.

I forlængelse af at Børnehus, sfo og skole er en samlet institution på fælles matrikel, er det naturligt, at vi udnytter alle de muligheder det giver. Det sker dels ved en fleksibel økonomi, ved brug af hinandens lokaler og materialer, dels ved et styrket personalesamarbejde og udnyttelse af viden på tværs af afdelinger og ikke mindst vores unikke mulighed for at skabe et sammenhængende børneliv gennem vuggestue, børnehave, sfo og skole.

Skolen og børnehuset er selvfølgelig lokalt funderet, men børnene kommer også fra et stort opland og repræsenterer en bred vifte af social status.

Børnehuset er godkendt til 87 enheder og består af en vuggestue til 16 børn og en børnehave med 48 børn. Dog kan der i perioder være indskrevet flere børn i børnehaven. Åbningstiden er kl.6-17 alle dage og der er ingen særlige lukkedage.

Huset er af ældre årgang og oprindeligt bygget som bibliotek, hvilket betyder det har en utraditionel og charmerende indretning. Legepladsen er stor og der er etableret mange mindre områder, hvor børnene kan lege uforstyrret. I forlængelse af legepladsen har vi et skovområde, som vi deler med sfo'en.

Udelivet er et fælles omdrejningspunkt og prioriteres højt i alle afdelinger. I børnehuset betyder det, at størstedelen af dagen tilbringes udendørs hele året.

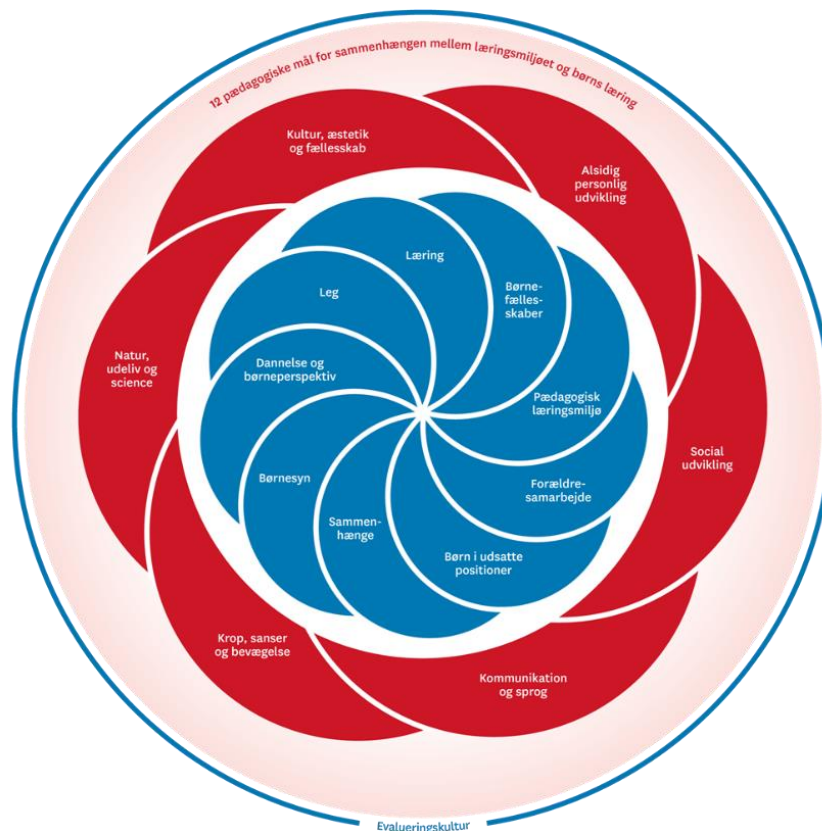
Vi vægter fagligheden højt og derfor har stort set alle fastansatte medarbejdere i børnehuset en uddannelse indenfor det pædagogiske felt.

Børnehusets kerneopgave er

– at bidrage til en barndom omgivet af positive voksne, der møder børnene i øjenhøjde, hvor børnenes perspektiver inddrages i hverdagen og hvor læring sker i et for børnene overskueligt miljø med nære relationer.

Læreplansblomsten

Ministeriet har udarbejdet en grafisk oversigt, der viser delelementerne i det pædagogiske grundlag, samt hvordan disse elementer underbygger de 6 læreplanstemaer.

Opbygning af denne læreplan:

- Først i denne læreplan har vi beskrevet vores pædagogiske grundlag (det blå i blomsten)
- Efterfølgende har vi beskrevet læreplanstemaerne (det røde i blomsten)
- Slutteligt har vi beskrevet hvordan vi arbejde med evaluering og den organisatoriske læring (den yderste kant af blomsten)

Det pædagogiske grundlag

Barndommen har en værdi i sig selv og det vi arbejder med på kort sigt, påvirker barnet på lang sigt. Det pædagogiske grundlag, som vi har beskrevet her, består af en række fælles centrale elementer. Disse er kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed vi arbejder med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Nogle elementer, f.eks. børnesynet og læring skal altid være tilstede i det pædagogiske læringsmiljø. Andre dele af det pædagogiske grundlag, f.eks. inddragelse af lokalsamfundet og sammenhæng til børnehaveklassen, er mere tilstede i nogle sammenhænge end i andre.

Det pædagogiske læringsmiljø – læring hele dagen

Læringsmiljøet skal understøtte alle børns dannelse, læring, trivsel og udvikling i et fællesskab, hvor alle børn er betydningsfulde. Når vi skaber læringsmiljøer er det på grundlag af et bredt holistisk læringsbegreb, der tilgodeser de forskellige læringsstile og strækker sig over hele dagen. Alt, hvad vi præsenterer børnene for er potentielle læringsrum, også de daglige rutiner, dialoger og relationer. Vi tager udgangspunkt i en antagelse om, at nærværende voksne er den vigtigste forudsætning.

Der er ligeledes sammenhæng mellem skabelsen af gode læringsmiljøer og de organisatoriske rammer, såsom personalets ressourcer og kompetencer, den fysiske indretning og det æstetiske udtryk, børnegruppernes sammensætning og størrelse.

Vi arbejder løbende med at evaluere og justere det pædagogiske læringsmiljø over hele dagen ud fra den aktuelle børnegrupperes behov og med inddragelse af børnenes perspektiv på deres hverdag.

Børnesyn

Barndommen er en ganske særlig tid, hvor børnenes medfødte lyst til at lære nyt hele tiden er som et åbent vindue. De samler erfaringer, som udvikler dem personligt og socialt, giver dem selvsigt og selvværd. I barndommen skal der være plads, tid og ro til at være barn. Børnene er afhængige af og er et produkt af de muligheder vi som voksne giver dem for at samle disse erfaringer. Vi skal skabe et inspirerende miljø omkring dem båret af omsorg, tryghed og nærværende voksne.

Praksiseksempler:

- For at skabe tryghed har hvert barn en primær voksen, der sikrer en tæt og følelsesmæssig relation til barnet og et godt samarbejde med forældrene. Denne har også en skærpet opmærksomhed på barnets udvikling og trivsel og sikrer, at det mødes med udfordringer og forventninger, der matcher udviklingsniveauet.
- Børnene mærker omsorg og nærvær i relationen til os voksne, når de oplever at vi ser og imødekommer deres behov og initiativer – både individuelle og eks. fra legefællesskaber, er i øjenhøjde og tilstede i vores kommunikation.
- Vi har foranderlige læringsmiljøer, der inspirerer fantasi, leg og børnenes virkelyst.
- Vi prioriterer tid til børneinitierede lege og har fokus på at begrænse de gange i løbet af en dag, hvor rutiner afbryder legene.
- Vi holder løbende "Tøffetid" - det kan være en enkelt eller flere dage – typisk i forbindelse med højtider eller andre travle perioder for at give børnene et "frirum".

Dannelse og børneperspektiv

Dannelse er en forankring af værdier og viden i egen personlighed. Den sociale og demokratiske dannelse sker i samspil med omgivelserne, hvor regler for samvær og den gensidige forpligtigelse i fællesskabet læres, såvel som oplevelsen af at være en vigtig bidragsyder styrker den personlige udvikling. I samspillet udvikles også respekten for og værdien af forskelligheder, modet til at stå ved egne valg såvel som at give plads for andre.

Børnenes perspektiver på deres hverdag, rutiner og aktiviteter skal afspejle sig i det pædagogiske læringsmiljø vi skaber. Vi ser alle børn som kompetente og selvstændige personer, med individuelle behov og de skal opleve, at vi anerkender dem for det i vores relation med dem.

Praksiseksempler:

- "Fri for mobberi" er den metode vi har valgt til arbejdet med udvikling af børnenes sociale og personlige spilleregler. Her behandler vi emner som respekt for hinanden, at lytte, bordskik, hvordan er man en god ven, hvordan siger jeg fra osv. Vi holder bamsemøder i grupper, hvor temaer tages op og det bruges i udfordrede legefællesskaber med inklusion som mål. Det bruges i legen, hvor børnene udtrykker sig i et "fælles sprog" med konkrete ord og handlinger.
- Når vi taler om dannelse, taler vi også om børnekultur og her har forældrene en stor betydning. Derfor inddrager vi dem løbende i arbejdet med børnenes værdisætning, eks. på forældremøder, orientering om aktuelle temaer via vores facebookgruppe, så de kan understøtte hjemmefra osv.
- Vi anerkender børnene som kompetente og selvstændige personer ved at møde dem med positive forventninger. Eks. altid at være undersøgende omkring de positive intentioner bag deres handlinger.
- Vi bruger metoder som rundvisninger med børnene i grupper, interviews med en eller flere, fotos og registrering af børnenes brug af rum for at få viden om deres perspektiver på hverdagen. Vi fortæller dem, når vi eks. ændrer noget på baggrund af deres ønsker.
- I daglige situationer ændrer vi praksis i forhold til det, der viser sig at optage børnene, eks. et rytmikforløb, hvor indholdet justeres undervejs.

Leg

Børnenes leg er en spontan og frivillig aktivitet, hvor de bruger deres fantasi og "lader som om". De bearbejder følelser og oplevelser og øver sig på erfaringer fra den "virkelige verden". Legen er en læringsproces og skal være gennemgående i barndommen. Vi skal give plads til "det skjulte liv", hvor børnene leger uden voksenstyring. Sideløbende skal vi rammesætte lege, så alle børn får mulighed for at afprøve nye roller og sociale kombinationer i positive lege.

Praksiseksempler:

- Vi er opmærksomme på hvor stor en del af dagen vi rammesætter med rutiner og voksenstyrede aktiviteter og har fokus på at begrænse de gange i løbet af dagen hvor vi afbryder børn i deres spontane leg. Det betyder eks. at vi i perioder holder formiddags- og eftermiddagsmåltidet som cafe, hvor børnene går til og fra som det passer ind.

- Da vi er en udeinstitution foregår de fleste lege på legepladsen. Den er indrettet, så der er god plads til både fælles lege samtidig med at andre kan lege mere privat i hjørner og huler. Der opstår ikke så mange konflikter og børnene kan i højere grad lege uforstyrret.
- De voksne bevæger sig rundt blandt børnene og er opmærksomme på deres selvorganiserede lege og hvor de kan bidrage til et mere positivt indhold eller blot inspiration, ved at intervenere.
- Vi har løbende "legegrupper" eller aktiviteter med legen som indhold, hvor vi sammensætter få børn til en voksenstyret leg og bruger det med inklusion for øje.

Læring

Der er læring i alt og vi skal lære hele livet. Derfor skal vi også "lære børnene at lære". "At lære at lære" betyder for os at udvikle personlige kompetencer, der gør tilegnelse af ny viden til en uundværlig del af livet, som man slet ikke kan lade være med at kaste sig ud i, eks. nysgerrighed, lyst til at eksperimentere eller overskride egne grænser. Lige så vigtigt er forståelsen af, at man skal øve sig for at lære nyt og at den proces har en værdi i sig selv. Vigtig er også evnen til at kunne rumme nederlag undervejs og alligevel have mod på at fortsætte. Vi ser læring som noget, der i høj grad foregår i de daglige rutiner, men også med inspiration fra planlagte læringsaktiviteter og ikke mindst i legen. Sidst men ikke mindst er det vigtigt at gribe børnene der, hvor de er optaget af noget og motivationen er tilstede.

Praksiseksempler:

- For at pirre børnenes nysgerrighed præsenterer vi dem for mange forskellige materialer, sanseindtryk og motoriske udfordringer. Vi undersøger, prøver af og mærker også ved noget, som eks. er "ulækkert". Vi klatrer helt derop, hvor det bliver farligt. Vi voksne er både inspirator og rollemodeller.
- Vi roser børnene for processen, ikke for resultatet. Vi lærer dem at sige "pyt" hvis noget ikke går som det skal.
- De daglige rutiner er en uvurderlig læringsarena når det gælder personlige og sociale kompetencer. Derfor organiserer vi os, så børnene eks. er i mindre grupper i garderoben og på badeværelset ved bleskift, så der er overskuelighed og ro til at træne personlig hygiejne og påklædning.
- Generelt vælger vi i hverdagen at dele børnene ud i mindre grupper for at fremme muligheden for læring. Det gælder ved måltiderne, som indtages ved mindre borde, hvor kompetencer som samarbejde, fælles opmærksomhed og sprog udvikles. Det gælder også ved voksenplanlagte aktiviteter som rytmik, motorik i hallen, ture, værksted osv.

Børnefællesskaber

I vores børnehus er alle en del af det store fællesskab. Alle børn er kammerater, derudover kan vi have nogle særlige "venner" (Fri for mobberi). Fællesskaber opstår omkring et forpligtigende samvær, en fælles interesse, evner, opgaver eller lign. De kan være spontane eller planlagte, korte- eller langvarige. Alle børn har ret til at være en del af et fællesskab og alle har noget at byde ind med. Det er de voksnes ansvar at gøre dette synligt for omgivelserne. Fællesskaberne har en inkluderende funktion og børnene inddrages som omsorgsgivere for hinanden. Vores hverdag er bygget op, så den tilgodeser forskellige børns forskellige interesser og behov for forskellige fællesskaber.

Praksiseksempler:

- De voksne planlagte aktiviteter foregår på tværs af grupper, køn, alder og kultur for at understøtte muligheden for at børnene kan indgå i forskellige fællesskaber. Når børnene indgår i forskellige fællesskaber får de også mulighed for at afprøve forskellige positioner, nye relationer osv.
- Udsatte børn har også noget at byde ind med. Vi etablerer som eks. legegrupper/voksenstyrede aktiviteter med udgangspunkt i netop disse børns særlige kompetencer/interesser for at styrke deres position og gøre dem til interessante legekammerater i fællesskabet.
- Ud over vores fokus på små fællesskaber har vi også valgt, at der er fællessamling med sanglege og bål for alle i børnehuset hver fredag. Det foregår selvsagt på legepladsen og børnene deltager i det omfang de kan afhængigt af alder og udvikling. Vi vurderer det dog vigtigt, at alle oplever at deltage.
- Som tidligere nævnt bruger vi redskabet Fri for mobberi. Det indeholder en også en forældredel med anerkendelse af alle børn og familier uanset forudsætninger. Det betyder, at vi opfordrer familier til at lave legeaftaler ud fra børnenes interesser og behov og nogle gange også på tværs af sociale kulturer.

Vi laver aktiviteter, hvor de ældste børn er hjælpere for de yngste, eks. på ture, hvor de har en "gåmakker" som de skal passe på. De yngste får dermed en rollemodel og en, de kan se op til og lærer noget af. Det samme gør sig gældende for de kommende skolebørn, der over året inden skolestart deltager i 0.klasse om fredagen, går i sfo om eftermiddagen og dermed lære skolelivet i fællesskab med de ældre børn.

Forældresamarbejde

På vores Friskole og børnehus har forældrene en særlig rolle og for manges vedkommende et særligt engagement. Dette bygger dels på vores meget lokale forankring, dels på en forventning om, at børnene fortsætter videre i skolelivet. Det afspejler sig i et forpligtende samarbejde, både om det enkelte barn og hele huset. Hos os er forældrene en ressource, som har enestående viden om deres eget barn. De har det primære ansvar for deres barn, men vi har et fælles ansvar for at sikre et udviklende læringsmiljø omkring barnet, både i institutionen og i hjemmet. Alle familier har forskellige kompetencer, ressourcer og behov og vores samarbejde tilpasses efter dette. Grundlæggende for alt samarbejdet er en relation mellem forældre og medarbejdere, båret af respekt for og anerkendelse af hinanden.

Praksiseksempler:

- Retningslinjer for det generelle forældresamarbejde er beskrevet i samarbejde med forældrerådet og er tilgængeligt på vores hjemmeside. Det bygger på en gensidig forventningsafstemning og konkrete opgavefordelinger. Inden familierne starter hos os er de til en samtale, hvor disse gennemgås, så vi har et fælles udgangspunkt for det fremtidige samarbejde.
- Som en del af vores arbejde med Fri for mobberi har vi løbende orientering via vores lukkede facebookgruppe om det, der aktuelt rører sig i børnegrupperne og hvilke temaer vi arbejder med. Forældrene har dermed mulighed for at spørge ind og de forventes at følge op på det sammen med barnet i hjemmet.
- På forældremøder har vi bl.a. emner oppe, der handler om forældredelen i Fri for mobberi. Eks. dialoggrupper om temaet: Hvordan hjælper vi hinanden til at sikre en social og inkluderende hverdag for *alle* børn?
- Forældrene og den primære pædagog har løbende dialog omkring det enkelte barn i dagligdagen. Vi holder samtaler med alle en gang om året, men også gerne løbende ved behov for at lave forebyggende indsats omkring det enkelte barn.

For at styrke det sociale netværk holde vi div. arrangementer over året, såsom arbejdsweekend, sommer- og julefest. Der ud over arrangerer forældrerådet netværksdage i weekenden et par gange om året med henblik på at styrke kendskabet til hinanden og medvirke til at inkludere nye familier i fællesskabet.

Børn i udsatte positioner

De fleste børn lever som udgangspunkt et liv i god trivsel og med ressourcestærke omsorgspersoner omkring sig. Mange oplever midlertidige og korte perioder hvor de er påvirket af faktorer, der gør dem mere sårbare, andre er i mere langvarige perioder, hvor deres trivsel er truet. Og så er der børn, der er udsat for en så langvarig belastning, at der er brug for en særlig intensiv indsats. Årsagerne kan være mange og vores børnegruppe repræsenterer en bred vifte af alle grupper. For at tilgodese alle børn i hverdagen har vi valgt en struktur med både forudsigelige og fleksible rammer.

Praksiseksempler:

- Forældresamarbejdet og en tidlig indsats er afgørende for forløbet. De er vores vigtigste medspillere og vi tager afsæt i deres ressourcer og behov, når vi samarbejder om den indsats, det enkelte barn har brug for. Mange midlertidige behov håndterer vi internt, men er der brug for at involvere eksterne fagpersoner, sikre vi i samarbejdet med forældrene, at der er sammen hæng i det.
- Børnene er dele af forskellige fællesskaber og disse fællesskaber og den kontekst, der er barnets hverdag, bruger vi som udgangspunkt for vores indsats. Ofte inddrager vi andre børn som ekstra "omsorgspersoner" i inklusionsarbejdet og værner om de gode relationer, eks. i legegrupper.
- Generelt arbejder vi med opdeling af alle børn i mindre grupper i aktiviteter og lege, netop for bedre at kunne tilgodese individuelle behov. I de daglige rutiner tager vi højde for de særlige behov, der må være for den enkelte. I en hverdag med tryk og forudsigelighed er der større mulighed for at blive udfordret på en måde, så børnene oplever mestring af egne færdigheder. Målet for læringen er ens, men metoderne vi bruger er forskellige.
- I det relationelle læringsmiljø arbejder vi med en tæt tilknytning til en nær voksen og at barnet oplever at blive mødt anerkendende med positive forventninger fra alle omkring det.

Som forebyggende indsats bruger vi Fri for mobberi. Redskabet sætter regler for et inkluderende samvær blandt børnene og skaber et fælles sprog til håndtering af konflikter.

Sammenhæng til børnehaveklassen

Børnehuset er som skrevet en del af Kundby Friskole og ligger på sammen matrikel. Det betyder, at de fysiske rammer er optimale i forhold til at skabe sammenhæng til børnehaveklassen og sfo. Vi har et fælles grundlag, hvilket betyder genkendelighed i de værdier hverdagen bygger på, både for børn og forældre. For at sikre den røde tråd i børnenes liv, har vi et tæt og forpligtende samarbejde imellem alle afdelinger og løbende fælles aktiviteter. Vi har en fast nedskrevet plan for arbejdet omkring den kommende skolegruppe, som går igen år for år.

Det sammenhængende børneliv kan starte hos os når børnene begynder i vuggestuen og fortsætte hele vejen til de går ud af 9. klasse. Mange familier har børn i både børnehuset og skolen og bidrager dermed til at bygge bro og udbrede kendskabet til de øvrige familier, ligesom yngre søskende er vandt til at færdes på skolen inden de selv skal starte der.

Praksiseksempler:

- Børnene starter i den kommende skolegruppe samme dag hvert år som skolen har første skoledag, altså første halvdel af august. De overgår til skole/sfo pr. 1. august året efter. Denne gruppe er deres faste base hele det sidste år i børnehuset, hvilket styrker deres fællesskab og giver ekstra tryghed i forhold til den kommende skolestart.
- Gruppen tilbringer fra start løbende formiddage i sfo`ens lokaler, ligesom de fra efteråret må begynde at gå derover om eftermiddagen i åbningstiden. Det betyder, at de er fortrolige med både omgivelserne og medarbejderne inden vi kommer til vinter. Fra ca. marts og frem til sommerferien går gruppen i 0.klasse sammen med deres primær voksne hver fredag. Her laves der fælles aktiviteter for dem og de bliver herigennem fortrolige med skolens lokaler og lærerne omkring 0. klasse, ligesom lærerne får kendskab til børnene. Eventuelle særlige indsatser omkring enkelte børn i den sidste tid koordineres.
- Der afholdes flere skoleaktiviteter over året, hvor gruppen deltager, eks. Rynkebyløb og idrætsdage.
- For at styrke børnenes færdigheder i forbindelse med skolestarten, arbejdes der i gruppen med temaer som: Selvhjulpenshed, samarbejde, selvstændig opgaveløsning, koncentration, mod til at stå frem og fortælle, før-skriftligt arbejde osv.
- I efteråret holdes der forældresamtaler, hvor der evt. laves en handleplan på en fælles indsats for at ruste det enkelte barn til skolestart. Der afholdes ligeledes flere forældreaftener på skolen med fællesspisninger og orientering omkring det kommende skoleliv.

Øvrige krav til den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Børnehuset ligger i en lille by ude på landet. Der er et godt lokalt fællesskab med nogle få samlingspunkter. Disse samarbejder børnehuset og skolen med, eller er en direkte del af. Som en naturlig del af at vi er en udeinstitution, bevæger vi os rundt i hele lokalområdet ved marker, stier og skove.

- Byens idrætshal, foreningslokale, boldbaner, fitnesspark og skytte- og gymnastikforening er en del af skolens område. Vi samarbejder med idrætsforeningen, hvor flere af vores forældre er aktive og står for forskellige gymnastik- og fodboldhold for vores aldersgruppe børn. Vi udnytter de forskellige faciliteter målrettet til at udvide læringsmiljøet for børnenes motorisk udfoldelse.
- Kirken ligger nært ved og ud over et naturligt mål for en tur i lokalområdet er vi også til gudstjeneste hver jul sammen med skolen, de kommende skolebørn deltager også til påske. Det er en del af den kulturelle dannelse, både at opleve traditionerne, men også af forholde sig til døden.
- Byens købmand er vores faste leverandør af madvarer og medarbejderne er kendt ansigter for børnene, både når de kommer i børnehuset og leverer varer og når børnegrupper går ned i forretningen og handler. Som led i et læringsmiljø giver det børnene en oplevelse af gensidighed og afhængighed af hinanden.

Da vi bor på landet er der bondegårde og dyr lige i nærheden og vi har aftaler om at kunne besøge dem så ofte vi har lyst. Det betyder hurtig adgang til sanselige oplevelser med dyr, halmballer og maskiner og et udvidet kendskab til natur og science.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

En daginstitution er et børneunivers – og det skal vores børnehus også afspejle. Børnenes aktuelle behov, deres interesser og deres perspektiv på hverdagen er udgangspunktet for vores arbejde med børnemiljøet.

Vores beslutning om at være en udeinstitution er taget ud fra en overbevisning om, at vi derved kan tilgodese flest muligt forskellige lege- og aktivitetsbehov. Der er plads til at løbe, klatre, køre stærkt på mooncars og være støjende, men også til stilleleg i små kroge, til fordybelsesaktiviteter eller kreative udfoldelser på terrassen. Legepladsen er opdelt i mange zoner, der hver især tilgodeser disse forskellige lege og aktiviteter. Skoven er fri for legetøj og køretøjer, her er det naturmaterialerne, der inspirerer.

Indendørs er rummene også indrettet med lege- og aktivitetszoner. Børnene opholder sig stort set kun indendørs i mindre grupper og i fordybelses- eller voksenstyrede aktiviteter.

God plads gør, at børnene ikke så ofte oplever at deres privatsfære overskrides og der opstår færre konflikter. Børnene kan derfor i højere grad øve de sociale færdigheder ud fra egen nærmeste udviklingszone. Samtidig indbyder flere zoner til nye børnefællesskaber på tværs af øvrige kompetencer og interesser. Hoppepuden er et eksempel, hvor det ofte er selve aktiviteten – at hoppe, der trækker børnene derhen og ikke så meget hvem der i øvrigt er der.

Æstetisk arbejder vi med ro for øjet og med overskuelige, tilgængelige og indbydende materialer i børnehøjde. Materialerne udskiftes eller flytter plads løbende for at få nyt liv og derved udfordre og inspirere børnene til nye aktiviteter. Børnene lege med naturmaterialerne gør, at legepladsen hele tiden ændrer sig ud fra hvad de bygger og arrangerer og derved giver ny inspiration til legene dagen efter. Samtidig sætter årstiderne deres naturlige præg på omgivelserne og de lege det indbyder til.

De seks læreplanstemaer

Sammenhæng mellem de 6 læreplanstemaer

Med den styrkede pædagogiske læreplan er der fokus på samspillet mellem de 6 læreplanstemaer, så det samlede pædagogiske læringsmiljø ikke forekommer som en fragmenteret og opsplittet størrelse, men derimod som et sammenhængende fleksibelt læringsmiljø, der bevæger sig på tværs af temaerne.

Denne helhedsorienterede forståelse af læring og læringsmiljø ligger i tæt tråd med den måde vi anskuer det på i vores pædagogisk praksis. Det betyder, at en enkelt situation som f.eks. bleskift foregår på en måde, så det er muligt for barnet at tilegne sig nye kompetencer indenfor flere temaer på samme tid.

Børnenes alder og forskellige læringsstile skal tilgodeses i alle dagens rutiner og aktiviteter. Denne forskellighed tilgodeses vi i vores relation og samspil med det enkelte barn i den enkelte situation.

For al læring gælder det, at relationen mellem barn og voksen grundlæggende skal være tryk og anerkendende, at de voksne deltager, inspirere og fungerer som rollemodeller.

I det følgende beskriver vi ved hvert tema med retningsgivende eksempler, hvordan vi har indrettet vores læringsmiljø ud fra strukturelle og processuelle parametre, så det giver mulighed for at understøtte de fastsatte mål.

Alsidig personlig udvikling

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.*
2. *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.*

Familiegrupperne og primærpædagogerne er børnenes trygge base, hvorfra de kan udfolde sig deltage i de øvrige fællesskaber. Som eks. kan nævnes, at der altid er en voksen tilgængelig på gulvet i vuggestuen med tæt relation til børnene. Det samme gør sig gældende på legepladsen, hvor det er sandkassen, der er udgangspunktet.

Børnene er delt i forskellige grupper i løbet af dagen afhængigt af aktiviteten eller legen. Det betyder, at de har mulighed for at møde børn med anden baggrund og social forståelse, spejle sig i dem og lære af dem.

Rutinerne er planlagt, så de understøtter børnene mulighed for udvikling af selvhjulpethed, eks. ved spisning, personlig hygiejne og påklædning. Det gælder de praktiske forhold som god plads, overskuelige omgivelser og opdeling af børnene i mindre grupper omkring aktiviteten. Samtidig prioriterer vi god tid, så der er mulighed for en interaktion mellem voksen/barn båret af nærvær og omsorg.

Børnene mødes af positive og interesserede voksne, der tror på dem og på de positive intentioner bag deres handlinger.

Vores arbejde med Fri for mobberi understøtter børnenes personlige udvikling og selvtillid gennem de 4 temaer: RESPEKT for andre og andres meninger, TOLERANCE overfor forskelligheder, at tilsidesætte egne behov og sige "pyt", MOD til at sige fra, hvis egne eller andres grænser overskrides og drage OMSORG overfor andre, der har brug for det.

Børnene ses og anerkendes på deres handlinger, følelser og kreative udtryk. Vi sætter ord på og støtter dem i selv at give sine udtryk tilkendende over for andre. Eks. turde sige noget i større forsamlinger (familiegruppen, på bamsemødet eller ved frokostbordet).

Læringsmiljøet understøtter, at børnene øver sig i at fastholde opmærksomhed og være vedholdende. Det sker gennem fælles opmærksomhed med den voksne og ud fra det enkelte barns nærmeste udviklingszone, både i leg og vokseninitierede aktiviteter. Eks. er kreativ udfoldelse, spil, rytmik og legegrupper.

Social udvikling

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.*
2. *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse*

Alle i børnehuset er en del af et forpligtende fællesskab – børn, forældre, pædagoger (jf. Fri for mobberi). Fordi vi er forpligtede, så er alle børn kammerater. Der ud over har de hver især nogle venner, som de leger godt med eller har fælles interesser med. De to ord – *kammerater* og *venner* – hjælper børnene til afklaring af deres roller i de forskellige fællesskaber de indgår i.

Med jævne mellemrum opsætter/genopfrisker børnene på bamsemøder de sociale spilleregler for gruppen. De skrives ned, hænges op og deles med forældrene på facebook-gruppen. Børnenes perspektiv på deres hverdag og samvær kommer til udtryk og de får mulighed for at opleve medindflydelse og indgå i en demokratisk proces.

Læringsmiljøet understøtter yderligere børnenes mulighed for at deltage og medindflydelse når hverdagens aktiviteter justeres efter det, der optager dem. Vi synliggør det gennem ord, skrift og billeder, både i huset og på facebookgruppen.

Vi har en inkluderende kultur, hvor alle har betydning for fællesskabet og forskelligheder er en styrke. Alle børn har noget, de er gode til og vi fremhæver det overfor de andre børn gennem ord og handling.

Gennem lege og vokseninitierede aktiviteter har børnene mulighed for at øve sig i og udvise social ansvarlighed, eks. vente på tur, udvise empati og hjælpe andre, tilsidesætte egne behov, stå ved de fælles sociale spilleregler osv. Gennem relationen støtter de voksne børnenes initiativer omkring dette.

Ved at deltage aktivt og ligeværdigt i lege og aktiviteter fungerer det pædagogiske personale som rollemodeller, inspirator og bindeled imellem børnene når de øver sig i nye sociale færdigheder.

Kommunikation og sprog

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.*
2. *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.*

Legen udfylder størstedelen af børnenes hverdag og er stedet, hvor de øver sig i at kommunikere – forhandle, lytte, udtrykke egne behov og ideer.

De voksne er sproglige rollemodeller og viser børnene, hvordan man indgår i dialog med andre. Vi er bevidste om kvaliteten i vores kommunikation med børnene og tilpasser den til det enkelte barns udviklingstrin og kompetencer.

Vi er opmærksomme på de meningsfulde sammenhænge børnene indgår i og hvor deres sproglige vindue står allermost åbent. Det gælder eks. legenes indhold, barnets behov for at kunne formidle sit behov/ønske, rutiner som bleskift, garderoben, frokosten osv. Vi introducerer dem til nye og brugbare begreber og udtryksformer, der relaterer til situationen.

Som en bevidst del af vores samvær med børnene tager vi udgangspunkt i sprogstrategierne fra Sprogpakken – 5 turtagninger i dialogen, øver tale- lyttepositioner, sætter ord på handlinger og følelser.

Dialogisk læsning, sang, rim og remser, billeder og skriftsprog på væggene er en integreret del af hverdagen. Børnene har altid adgang til bøger, skriveredskaber og andre skriftlige produkter, så de på eget initiativ kan undersøge og eksperimentere med skriftsproget.

Forældrene involveres i indsatser omkring børnenes kommunikation, både omkring det enkelte barn og grupper. Det sker eks. med fælles fokusområder, intro til aktuelle bøger og brugen af kropssprog og tegn som i forbindelse med Fri for mobberi.

I sproggruppen samles de børn, der har brug for en fokuseret indsats i en periode. Vi har tæt samarbejde med talepædagogen med henblik på sparring i forhold til både enkelte børn og børnegrupper.

Krop, sanser og bevægelse

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.*
2. *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.*

De fleste af dagens timer tilbringer børnene udendørs. Her giver miljøet plads til bevægelse og kropslig udfoldelse og de kan eksperimentere med grundlege som at løbe, hoppe, kaste, skubbe osv. stort set uden begrænsninger. Der kan gynges, ruches og snurres rundt, så balancesanserne stimuleres.

Er barnet ved at lære at gå, er underlaget udendørs varieret og med til at styrke balancen.

Det er muligt at lege med store materialer som grene og brædder, hvor de mærker kroppen arbejde, muskelkraft og det at blive træt.

Andre sanser stimuleres når de mærker vejrets foranderlighed, spiser fra urtehaven, de leger med mudder eller i de vokseninitierede aktiviteter som eks. maling i krea-værkstedet, med fodbad/massage eller når der bages.

Finmotorikken styrkes i lege med konstruktionslegetøj, puslespil, når der tegnes og skrives bogstaver, når der snittes grønsager til bålmoden, når de samler en Mariehøne op eller når de spiser – uanset om det er med pincetgreb eller bestik.

Kropslige fornemmelser påvirkes også på badeværelset ved rutinerne med håndvask, bleskift, toiletbesøg når tøjet skal af og på.

Børnene er på skift i hallen, som vi har 2 gange om ugen. Her planlægges aktiviteterne ud fra den aktuelle gruppes behov og niveau.

Stillestund, som holdes for alle i børnehaven hver dag efter frokost, giver børnene mulighed for en mental pause, at opleve indre ro og mærke hvordan de har det indeni.

Bøger, sange, rim og remser er med til at sætter ord på børnenes krops- og sanselige oplevelser.

Ud over disse daglige, let tilgængelige og understøttende dele af læringsmiljøet, har vi også valgt at have flg. aktiviteter, der planlægges målrettet specifikke børn eller grupper med behov for en ekstra indsats:

Vi har en motorikgruppe, hvor børn med behov for en særlig indsats – stor eller lille, midlertidig eller mere langvarigt – deltager og hvor der arbejdes målrettet med det enkelte barn.

Rytmi gruppen er for alle børn. De deltager på skift i perioder og sammensættes ud fra alder og kompetencer. Aktiviteterne er planlagte med henblik på at stimulerer alle børnenes sanser.

Natur, udeliv og science

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.*
2. *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.*

Da vores hverdag foregår udendørs, er oplevelsen af naturfænomener en integreret del af læringsmiljøet. Børnene følger vejrets skiften, årstiderne og de forandringer de medfører. De mærker og sanser jord, vand, luft – og ild når vi tænder bålstedet.

Hver uge laver vi mad på bålet, hvor børnene præsenteres for forskellige råvarer, ikke kun dem vi køber hos købmanden, men også det vi selv kan finde i naturen.

På legepladsen er også urtehaven, som børnene er med til at passe og spiser udbyttet fra – fra jord til bord.

På området og i vores skov er der natur med rigt dyreliv. Der bor egern i træerne, kragerne komme og spiser madrester, hvis vi har spildt og der er rig mulighed for at undersøge insektverdenen.

I sfo'en, hvis lokaler vi kan benytte om formiddagen, er der terrarier med forskellige krybdyr.

Børnene er ofte på små ture i lokalområdet, hvor der er marker med forskellige husdyr – alt fra hønsegårde og hestefolde til store gårde med kvægdrift. Vi har besøgsaftaler, så børnene er inde og lugte til og røre ved dyrene.

På skolen er en større samling udstoppede dyr, som vi låner fra og har stående fremme som inspiration til dialog. De udskiftes løbende ud fra temaer og børnenes interesser.

Den lette adgang til alle disse ovenstående oplevelser gør det til en integreret del af hverdagen, at der eksperimenteres og undersøges naturfænomener. Dagligt sker det på børnenes initiativ ud fra noget de bliver optaget af og de voksne er som nævnt rollemodeller, også når det gælder eks. at røre ved noget "farligt". Vi griber børnenes optagethed og til tider udvikler fordybelsen sig over flere dage.

I perioder har vi projekter omkring temaet. Eksempelvis deltager børnehuset hvert år i Saml Skrald v. Danmarks Naturfredningsforening. Et høsttema bruges til at fordybe sig i forskellige kornsorter og hvad de bruges til. I foråret fordyber vi os i forskellige jordtyper – hvad er tungt/let, hvad kan suge mest vand osv.

Kultur, æstetik og fællesskab

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.*
2. *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.*

Børnegruppen er bredt sammensat og repræsenterer en bred vifte af forskellige kulturer og social status. Derfor oplever børnene dagligt, hvordan forskellighederne sætter sine spor i eks. sproget, en madpakkes sammensætning, hudfarven eller påklædningen.

Vi synliggør og afprøver forskellighederne sammen med børnene. Dette er anledning til små daglige dialog om forskellige værdier og måder eks. at være familie på. Vi understøtter med sprog og handlinger et ressourceorienteret menneskesyn og er gode rollemodeller for både børn og forældre.

Vi bruger Fri for mobberi og Bamsemøderne som redskab til dialog omkring de overordnede temaer som respekt og tolerance. Mødernes indhold tager udgangspunkt i det, der helt konkret rører sig i børnegruppen.

Alle børn deltager i fællesskaber på tværs af alder, køn, kultur og samles omkring andre behov og interesser. I de pædagogiske overvejelser omkring gruppesammensætningerne indgår at understøtte, at alle børn etablerer gode relationer, der kan overføres til den frie leg.

Børnene præsenteres for forskellige materialer, der aktiverer deres sanser og følelser og dermed inspirere til kreative udtryk. Vi bruger ofte naturmaterialer og dekorere på legepladsen.

Kreaværkstedet er et tilbud, hvor små grupper børn kan fordybe sig med en voksen og eksperimentere med de forskellige udtryksformer.

Musisk udtryk er en del af hverdagsaktiviteterne, som eksempel er der i vuggestuen samling med sang og sanglege hver morgen, ligesom børnehaven holder fællessamling hver uge med sange og lege relateret til det, der aktuelt optager børnene.

Udklædningstøjet stimulerer fantasien og inspirere til at afprøve forskellige roller i legene.

Som en del af LæseLeg fordyber grupper af børn sig i perioder i en fortælling, eks. et eventyr, hvor vi eksperimenterer med indholdet på forskellige måder som teater, kreere skulpturelt, synge osv.

Traditionelt optræder børnene til sommerfesten med cirkus eller sange ligesom de er tilskuere ved den årlige skolekomedie.

Evalueringskultur

I denne læreplansperiode vil vi arbejde med et fokus på at etablere en evalueringskultur, der er systematisk, let tilgængelig og som sikre organisatorisk læring. Vi har uddannet 2 faglige fyrtårne, en i hver afdeling, der sammen med ledelsen skal være garant for implementeringen af evalueringskulturen i hverdagen.

Vi er 12 ansatte i huset fordelt i hhv. vuggestuen og børnehaven. Vi har en hverdag og et samarbejde omkring børnene, hvor det både kan give god mening at evaluere vores praksis i fælles forum og afdelingsvis. Hvad vi vælger, afhænger af den enkelte problemstilling, vi ønsker at udvikle på.

Vi har valgt kun at undersøge én ting af gangen, men til gengæld være grundige omkring den. Den viden vi dermed får og ændringen i vores pædagogiske praksis, viser sig ofte at kunne overføres til andre lignende hverdagssituationer, så vi derved ender med at opkvalificere på flere områder på samme tid.

Sideløbende med de systematiske evalueringer, sker der løbende små hverdagevalueringer, hvor enkelte af det pædagogiske personale eksempelvis observerer, giver feedback og konsulterer hinanden for at styrke deres pædagogiske praksis. Disse hverdagevalueringer dokumenteres ikke.

Arbejdet med Den pædagogiske læreplan skal evalueres hvert andet år. Denne er udarbejdet i maj 2020 og skal således evalueres til maj 2022.

Evaluering af Den styrkede pædagogiske læreplan 2021

Processen med udarbejdelse af den styrkede pædagogiske læreplan:

Vores institution er 5 år gammel og udarbejdelsen af De Pædagogiske Læreplaner var de første år en del af processen med at finde vores identitet, ståsted og særpræg. Arbejdet med Den styrkede Pædagogiske Læreplan har vi brugt som redskab til at forankre dette i vores daglige pædagogiske arbejde.

Vi har brugt vores årlige pædagogiske dage til at diskutere og konkretisere indholdet. En stor del af de nuværende medarbejdere har været med fra opstarten af vores børnehus og derfor også været aktivt med i udarbejdelsen af vores PLP, hvilket har bevirket stort ejerskab for begge dele.

Når man læser vores PLP, får man beskrevet hvordan vi arbejder i dagligdagen og begrundelse for, hvorfor vi gør, som vi gør. Samtidig er den for nye medarbejdere en beskrivelse af, hvordan vi prioriterer det pædagogiske arbejde, hvilke metoder og redskaber vi bruger og dermed også en vejledning til, hvordan de skal håndtere opgaven hos os.

Undervejs i processen har forældrerådet været inddraget informativt og som et dialogforum, hvor forældreperspektivet er kommet til udtryk. Der ud over har rådet deltaget i udarbejdelsen af eks. retningslinjer for forældresamarbejdet, kost- og fødselsdagspolitikken.

De løbende evalueringer:

Ud over de mange små hverdagsevalueringer, hvor vi prioriterer tid til feedback og sparring, dels med fagfolk fra Børneindsatsen, dels medarbejderne imellem, så arbejder vi også med de mere systematiske evalueringer, hvor vi undersøger én ting af gangen og gør det ud fra en analyserende og dokumenteret metode. Til dette bruger vi et skema, der fører os metodisk igennem forløbet.

Vi starter med at definere evalueringen med et undersøgelsesspørgsmål – hvad er det vi undrer os over/ser et behov for at ændre? Dernæst indhenter vi data, eks. laver statistik over hvor ofte en given ting opstår, systematiske observationer, filmer situationer, laver interview med børnene om deres oplevelse af temaet osv. Ofte analyserer vi data i fællesskab og beslutter ud fra dette vores fremtidige praksis.

Denne periode har strakt sig over ca. 1 år og har selvfølgelig været præget af Coronasituationen og de ændringer og begrænsninger det har medført i vores hverdag. Vi har dog nået lavet to nedslag.

Læringsmiljøet i garderoben:

I denne evaluering ønskede vi at styrke læringsmiljøet i garderoben. Situation ændrede sig dog umiddelbart efter evalueringen, da Corona bevirkede, at alle børnene i børnehaven siden da har været udenfor hele dagen og dermed ikke havde situationen i garderoben i det omfang som tidligere. Ikke desto mindre medførte den en læring, der blev overført til andre sammenhænge.

Vi havde en oplevelse af, at flere børn ikke fik mulighed for at udvikle og bruge de kompetencer de havde i forhold til selvhjulpethed i garderoben. I børnehaven havde vi en antagelse om, at der manglede ro og tid til det enkelte barn.

Under dataindsamlingen lavede vi statistik over, hvem der ikke/i nogen grad/helt var selvhjulpne. Børnene blev interviewet om deres oplevelse af situationen og der blev filmet sekvenser.

I gennem analysen kom vi frem til, at det reelt ikke drejede sig om børnenes selvhjulpethed (viste statistikken), men om det tidspres, de voksne oplevede, der lå på situationen. Børnene kunne langt mere end vi antog, de oplevede bare situationen som noget mere end en påklædning (uddrag fra interview: "så kan vi snakke sammen imens"). Derfor gav de sig god tid og lavede andre ting samtidig, hvilket bevirkede tidspreset for de voksne.

Konklusionen førte til en ændring i den praktiske organisering og den pædagogiske tilgang omkring situationen. Garderoben blev et læringsrum for alle, et sted med positive oplevelser, der blev tildelt stor betydning i hverdagen.

Som sagt, så gik der kun ganske kort tid, så kom Corona og ændrede situationen. I stedet for garderoben flyttede vi vores nye erfaring over til badeværelset og håndvask, som derved blev tildelt mere tid og opmærksomhed som et vigtigt læringsrum.

Udvikling af det sprogstimulerende læringsmiljø på legepladsen:

Den anden evaluering er sket som en konsekvens af Corona. Da børnehaven nu var udenfor hele dagen, opstod der et behov for at udvikle det sprogstimulerende læringsmiljø på legepladsen, så det blev en mere integreret del i de mange timer, de tilbringer der.

Vi havde en antagelse om, at vi ikke fik talt tilstrækkeligt kvalitativt med alle børn, nu hvor vi bevægede os rundt udendørs på et større område hele dagen. Samtidig, at vores læringsrum ikke animerede tilstrækkeligt til dialog. Vi var usikre på hvad børnegruppens generelle behov var, set ud fra sprogvurderingerne.

Vi satte os som mål, at skabe et sprogligt læringsmiljø udendørs, hvor alle børn motiveres til at være nysgerrige og deltagende.

I dataindsamlingen lavede vi statistik omkring de voksnes sproglige dialoger med børnene, vi registrerede sprogstimulerende faktorer på legepladsen, vi lavede børneinterview, billedokumentation og så nærmere på sprogvurderingerne på institutionsniveau.

Analysen viste os, at vi ganske rigtig ikke havde så mange kvalitative og udviklende samtaler med børnene som vi ønskede (statistisk indsamlet data). Institutionsrapporten viste, at vores børnegruppe generelt er godt med sprogligt, men at vi med fordel kunne fokusere mere på områderne sprogforståelse og kommunikative strategier, hvilket præcist trænes i relationen og samtalen. Vi registrerede, at der var færre sprogstimulerende effekter end vi ønskede (tal, bogstaver, billeder). Børneinterviewene viste os dog, at børnene havde øje for det, der var og brugte det. De havde også mange konkrete og kreative forslag til, hvordan der kunne laves flere.

Til den fremtidige praksis lavede vi som eks. en plan for etablering af flere sprogstimulerende effekter (inspireret ud fra børnenes forslag). Vi etablerede et læseværksted på terrassen med bogkasser, spil og lign.

Vi skærpede fokus på Sprogstrategierne, især de 5 tur-tagninger i dialogerne. Vuggestuen genoptog arbejdet med Læseleg. Forældrene involverede vi gennem opslag på vores facebook-gruppe med information om vores fokus og inspiration til, hvordan de kunne understøtte derhjemme.

Hvilken individuel/organisatorisk læring har arbejdet med den pædagogiske læreplan ført med sig?

I denne meta-evaluering er vi dykket ned i den læring hele arbejdet har bevirket, både med udarbejdelsen af Plp og med de løbende evalueringer – og både hos den enkelte og organisatorisk. Det sker, fordi den lange proces med udarbejdelsen har været mindst ligeså lærerig for os og styrket vores faglige ståsted, som de to evalueringer har.

Vi har gjort et bevidst valg, at vores Plp er vores fælles redskab til udvikling af vores faglige praksis. Med den har vi fået fælles mål og et fælles sprog.

Generelt oplever vi, at når vi har fælles fokus på et emne, så skaber det energi, sammenhold, vi inspirerer hinanden, forpligter os over for hinanden og alle tager ejerskab. Det skaber fælles forståelse og fælles mål med vores arbejde. Vi har dog også erfaret, at det er vigtigt at vurdere, hvor mange der deltager i en evaluering, da det ikke er alt, der er relevant for hele huset og derfor giver mere mening at undersøge i den enkelte gruppe.

Vi er blevet mere proces- kontra løsningsorienterede i vores udvikling af praksis.

Vi ændrer praksis blot ved at tale om et tema. Derfor har de små hurtige hverdagsevalueringer fået større betydning for os. Vi evaluerer nu på læringsmiljøet og ikke på temaerne.

Når vi bruger den systematiske metode til evalueringerne, går vi fra ”synsninger” til at få faktisk viden som grundlag til udvikling af praksis (citater: ”godt at se tingene som de er og ikke som vi tror de er”)

Vi har udviklet en måde at indhente data på, som fungerer godt for os. Opgavefordelingen er passende og involverer alle, ligesom det styrker vores analyse, at emnet bliver belyst fra flere vinkler. Det højner kvaliteten.

I og med vi evaluerer i fællesskab, er det også lettere at overføre ny læring til andre sammenhænge, da vi refererer til fælles viden og praksis.

På det individuelle plan har arbejdet med Plp desuden medvirket til en øget bevidsthed omkring egen praksis, ligesom det har styrket den faglige identitet. Gennem de pædagogiske diskussioner præsenteres vi for nye perspektiver og lærer af hinanden. Vi er hver især bedre klædt på til at arbejde ud fra de fælles beslutninger.

En del af ovenstående er ikke ny læring, men vores bevidsthed omkring betydningen er blevet skærpet.

Fremtidige fokus/udviklingspunkter:

Udviklingen af vores pædagogiske læreplaner er en fortløbende proces og vi har udvalgt flg. fokuspunkter til det videre arbejde:

Vi er blevet mere opmærksomme på værdien af at inddrage børneperspektivet i udviklingen af læringsmiljøet. Vi skal udvikle arbejdsgange, så dette bliver en mere integreret del af vores hverdag.

Vi er rigtig gode til at sætte gang i nye tiltag. Vi skal blive bedre til løbende at vurdere dem – skal vi holde fast i dem, skal de udvikles, forandres eller afsluttes? Hvad giver mening for den aktuelle børnegruppe?

Vi vil dygtiggøre os i at give hinanden konstruktiv feedback.

Vi har valgt i denne første periode med de Styrkede pædagogiske læreplaner at holde et stort fokus på dels selve udarbejdelsen af dem, dels på udviklingen af vores arbejdsgange omkring de systematiske evalueringer af læringsmiljøet. Med dette godt implementeret, står vi fremover stærkere i arbejdet med at skabe sammenhæng mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring udvikling og dannelse.